

IZGRADNJA ENERGETSKIH OBJEKATA KUPCA-PROIZVOĐAČA INSTALISANE SNAGE DO 50KW¹

1. **Dana 21.09.2023. godine stupio je na snagu Pravilnik o kupcima-proizvođačima električne energije** („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 80/23), kojim se utvrđuju način i uslovi učešća na tržištu električne energije kupaca-proizvođača, primjena ograničenja instalisane snage elektrana za sopstvene potrebe, primjena komercijalnih šema obračuna i način postupanja u slučaju promjene šeme obračuna, kao i zadaci operatora distributivnog sistema i snabdjevača u realizaciji šema proizvodnje za sopstvene potrebe. Takođe se uređuju i uslovi i način sticanja statusa kupca-proizvođača, šeme obračuna preuzete i predate proizvedene električne energije, prava i obaveze kupca-proizvođača, prava i obaveze operatora distributivnog sistema, prava i obaveze snabdjevača, mjerenje i obračun električne energije, prikupljanje podataka i informisanje, te druga pitanja od značaja za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe kupca-proizvođača.

Vrlo bitno je to što kod izgradnje elektrane kupca-proizvođača nisu potrebni lokacijski uslovi i građevinska dozvola:

Član 5.

(Izgradnja elektrane)

- (1) Izgradnja elektrane kupca-proizvođača vrši se na osnovu građevinske dozvole pribavljene u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast građenja, osim u slučaju kada se na objektu koji ima građevinsku dozvolu, u sklopu adaptacije objekta, vrši izgradnja elektrane kupca-proizvođača koja koristi obnovljive izvore energije snage do 50 kW.
- (2) Krajnji kupac koji želi da izgradi elektranu za sopstvene potrebe dužan je da, prije početka izgradnje, između ostalog, pribavi odgovarajuću elektroenergetsku saglasnost od nadležnog operatora distributivnog sistema u skladu sa propisima.
- (3) Izgradnju elektrane kupca-proizvođača vrši pravno lice koje ima odgovarajuću licencu za izvođenje elektroenergetskih postrojenja, koju izdaje ministarstvo nadležno za poslove građenja.
- (4) Prilikom izgradnje proizvodnog objekta i priključenja na mrežu kupac-proizvođač ima obavezu da snosi troškove opremanja/prilagođavanja primopredajnog mjernog mjesta za sticanje statusa kupca-proizvođača u zavisnosti od odabrane šeme obračuna preuzete i predate proizvedene energije.

¹ Saša Savičić, stručni savjetnik za pravne poslove i EU, Ministarstvo energetike i rudarstva,
s.savicic@mier.vladars.net

Krajnji kupac stiče status kupca-proizvođača priključenjem elektrane na unutrašnje električne instalacije svog objekta, kao i pribavljanjem sertifikata za proizvodno postrojenje (elektranu) u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima kojima je uređena oblast električne energije (član 4. stav 2. Pravilnika)

2. Pravni osnov za donošenje Pravilnika o kupcima-proizvođačima električne energije je **Zakon o obnovljivim izvorima energije** („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 16/22), a i po zakonu izgradnja bilo kojih energetske postrojenja, prema tome i solarnih elektrana, vrši se na osnovu **građevinske dozvole** pribavljene u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast građenja i uređenja prostora, **osim u slučaju:**

- **kada se na objektu koji ima građevinsku dozvolu u sklopu adaptacije objekta vrši izgradnja elektrane kupca-proizvođača koja koristi obnovljive izvore instalisane snage do 50 kW (član 66. stav 3).**

3. **Kupac-proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije označava krajnjeg kupca²**, koji djeluje u okviru svojih prostorija smještenih unutar ograničenih područja i koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora energije za vlastitu potrošnju, odnosno koji može skladištiti ili prodavati električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije koju je sam proizveo, pri čemu za kupce koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva te aktivnosti ne predstavljaju njihovu glavnu komercijalnu ili profesionalnu djelatnost (član 3. stav 1. tačka 3. Zakona o obnovljivim izvorima energije).

4. Prema **Zakonu o uređenju prostora i građenju** ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 40/13, 2/15 - odluka US, 106/15, 3/16, 104/18 - odluka US i 84/19), adaptacija je definisana članom 2., koji glasi:

Član 2.

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu koji se odnose na uređenje prostora i građevinsko zemljište imaju sljedeće značenje:

t) radovi koji se odnose na građenje objekta:

1) **adaptacija** je izvođenje građevinskih i drugih radova na postojećem objektu, kojima se vrši promjena organizacije prostora u objektu u svrhu promjene djelatnosti, zamjena uređaja, postrojenja, opreme i instalacije istog kapaciteta, kojima se ne utiče na stabilnost i sigurnost objekta, ne mijenjaju konstruktivni elementi, ne mijenja vanjski izgled i ne utiče na

² Krajnji kupac je pravno i fizičko lice koje kupuje električnu energiju za svoje vlastite potrebe i korišćenje (član 3. stav 1. tačka 12. Zakona o obnovljivim izvorima energije)

bezbjednost susjednih objekata, saobraćaja i životne sredine, **ne mijenjaju se uslovi dati u građevinskoj dozvoli na osnovu koje je objekat izgrađen i za ove radove nije potrebno pribaviti lokacijske uslove niti građevinsku dozvolu.**

5. Kako se stiče status kupca-proizvođača?

U skladu sa odredbama Zakona o obnovljivim izvorima energije, krajnji kupac ima pravo da izgradi i priključi elektranu koja koristi obnovljive izvore energije na unutrašnje električne instalacije svog objekta za potrebe sopstvene potrošnje (član 52. stav 1).

Instalisana snaga elektrane, u slučaju primjene šeme neto mjerenja ili neto obračuna, ne može biti veća od odobrene priključne snage objekta krajnjeg kupca (član 52. stav 2).

Krajnji kupac stiče status kupca-proizvođača priključenjem elektrane na unutrašnje električne instalacije svog objekta, kao i pribavljanjem sertifikata za proizvodno postrojenje (elektranu) u skladu sa ovim zakonom, te ima prava i obaveze iz ovog zakona i zakona kojim je uređena oblast električne energije (član 52. stav 3).

ZAKLJUČAK:

U skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima o OIE i građenju, jasno je da kada se na objektu koji ima građevinsku dozvolu u sklopu adaptacije objekta vrši izgradnja elektrane kupca-proizvođača koja koristi obnovljive izvore instalisane snage do 50 kW – nije potrebno pribaviti ni lokacijske uslove, niti građevinsku dozvolu!